

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204952

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

781
S495 Accession No. P. 6. T2150
శ్రీ పదానంద సంత్.
సమయోపపత్తి పుస్తకము 1728.

book should be returned on or before the date last marked below

శ్రీ సీతా రామచంద్ర పరబ్రహ్మణ్య

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

న మ యో చి త వ ద్య ర త్నా వ లి.

అనవత హరిః థా బోధనారతులగు

శ్రీమత్త్రిపురనగరి కస్తూరి రంగదాసుగారి

ద్వితీయ పుత్రుండగు

శేష దా సు గా రి చే

సంగ్రహింపబడినది.

లెండనుకూర్పు 1000 పగిలులు.

ప్రకటనకర్త

కురుకూరి సుబ్బారావు

సరస్వతీ బుక్ షాపు

బెజనాడ, కృష్ణానల్లా

క. సుబ్బారాయసోదరులచే స్కేప్ ఆను కో, లో ముద్రింపబడియె.

1928.

ఉ పా ధ్న త ము .

అర్యులారా !

భక్తిరసపూరితములగు హరికథలు శ్రీ మాతండిగారు పలు తావులందు జెప్పచుండుట నేను బాల్యమునుండియు వినుచుండుటం జేసి నాకును అట్టి కథలు జెప్పవలయునని యుత్సాహంబు మీడమి కొన్ని కథలను నేర్చుకొని చెప్పందొడంగితిని. హరికథ జెప్పతరి సందర్భానుసారముగా కొన్నిపద్యము లత్యావశ్యకముతాటచే పాఠీన సవన కవిపుంగవులచే రచియింపబడిన సత్ప్రబంధములనుండి కొన్ని పద్యములను సంగ్రహించి హరికథలయం దచ్చటచ్చట సందర్భాను సారంబుగా జదువుచుండుట నామిత్రవర్గమందలి కొందరు రసగ్రహణ పారీణు లాకర్ణించి నన్నుంగాంచి మిత్రమా! ఇట్టికర్ణానందదాయకంబు లగు బద్దెంబు లెల్లరకుం దెల్లంబగునటుల మొత్తంబుగా గూర్చి బొత్తంబుగా నచ్చొత్తించిన సర్వజనోప యుక్తంబుగా నుండునని బోధింపబోవచ్చు వారల యాజ్ఞ నొదలందాల్చి సమయోచిత పద్యరత్నావళి యను నామంబున నా నేర్పుకొలది గిందుల బొందు పరచి బ్రచురించినాడను. ఇదియును గాక నా ప్రియమిత్రులగు సోదరులారా ! ఇందుకు సంబంధముగు స్వప్రణీతంబులయినవిగాని లేక పాఠీన సవన కవిప్రణీతంబులగు బద్దెంబులుగాని మీరెఱిగిన వెవ్వి యైన నున్నచో నాకొసంగిన నవి రెండవకూర్పునందు సందర్భా నుసారముగా బొందుపరచి ప్రిచురింప నుద్యమించియుంటిని. గావున నాయుండత్యంత కరుణారసపూర్ణులై నాయుద్యమంబునకు దోడ్పడం బాగ్గించుచున్నాడను.

ఇట్లు విన్నవించు విశేషము-
తిరునగరి శేషదాసు.

శ్రీమతే రామానందాయనమః,

స మ యో చి త ప ద్య ర త్నా వ లి.

శా. శ్రీరాముక్ శశికోటి కాంతివదనుక్ సీతామనోనాయకుక్
 ధీరుక్ విశ్వగురుక్ బరేశు సరయూతిరప్రచారిక్ హరిక్
 ధారా భృత్సనునీలుకొస్తుభధరుక్ దాత్రక్ సుపణ్ణేశ్వరుక్
 శౌరిక్ సర్వఫలప్రదుక్ గాలిచదక్ సత్యాత్మసామ్యాకృతిక్. 1
 (దశావతార చరిత్ర.)

॥ ఎయ్యది ప్రకృతి విహీనమై సన్పిచా
 నంద నిత్యస్థిపూణత వెలుంగు
 స్వగతసజాతి విజాతీయ ఘోరముల్
 గాంచు నెయ్యది సర్వకాలమునను
 జవేశ్వరాఖ్యల జెలగు నెయ్యది యవి
 ద్యయు విద్యయు నుపాధిమై తనర్పు
 జ్ఞానంబు జ్ఞేయంబు జ్ఞాతయుదానయై
 వర్తించు నెద్ది సర్వంబునందు
 గీ. నట్టి వేదాంతవేద్య మా ♦ ద్యంతరహిత
 మమలయోగీంద్ర నిష్క్రమం ♦ చాభిధాన
 లక్షలక్షిత మ. పర్గ ♦ లక్షణంబు
 నైన బ్రహ్మంబు మూర్తమై ♦ యలరుగాత.

(ప్రార్థన-ఉత్తరరామాయణం లోనిది.)

సీ॥ దండంబుశారణో దండోగ్రకాండవృ

కాండ ఖ డితదైత్య కాండనీకు
జోహరుమదగజ దోహగ్రహవహ
గ్రాహచ్చిదాహ వోత్సాహనీకు
వందనంబరవింద మందిరామందిర
త్సందరోరస్థలాళిందనీకు
జేజేహరాజాది రాజేవపూజాని
మాజోచితాఘ్ని మంకేజనీకు

బహు సమరస్కారములు చక్క ధి చాణినీకు
నైక నాస్టాంగములు జగ ధి న్నాథనీకు
బ్రహ్మతీతములు సురసార్వ ధి భామనీ క
సంతనేవాంజలులు సదా ధి న్నందనీకు.

3

(సీతాదేవి స్తుతి-సీతారామాంజనేయములోనిది.)

సీ. తనరజోగుణముచే దనరంగనేదేవి

కల్పించు నిల్లల లోకములనెల్ల
దనసత్వగుణముచే నొనరంగనేకామ్మ
సోపించు నీసర్వ భూతములను
దనతిమోగుణముచే దగి నేవహుమణి
జగములనెల్ల సంతోషముజేయు
చాశుర్ధ సత్వప్రధానమై యేరాము

వామాంకిమున సజస్రమువసించు

సర్వ భువైకమాత ద ధి యాసమేతి
సద్గుణవ్యాధి నిర్మల ధి స్వాతిపూరి
భక్తిజనమాన నోద్భావ ధి పారిజాతి
సేత కరుణించి మమ్ము రి ధి క్షించుగాత.

4

(శ్రీరామనామమహిమ)

సీ. నిఖిలరోగంబుల నిర్మూలముగ జేయు
 భవభయంబుల నెల్ల బారదోలు
 బంధనంబులఁ బటాపంచలుగావించు
 మెలయనాపదలను నులిమివైచు
 శాత్రువవిజయంబు సతతంబు సమకూర్పు
 దూలించు బహువిధ దుఃఖములను
 దలజూపకుండ దుర్దశలను దొలగించు
 సకలసుఖంబుల సంగ్రహించు
 బరమపావన మంగళ ♦ పవిత్రముగాన
 గలితధర్మార్థ కామమోక్షములలోన
 నెసగు భక్తుల కొసగని ♦ దెద్దిలేదు
 యేమిజెప్పదు శ్రీరామ ♦ నామ మహిమ.

5

(శ్రీ పంచాక్షరీ మహిమ-బ్రహ్మసూత్ర ఘండములోనిది.)

సీ. రమణీయతరమంత్ర రాజంబులందెల్ల
 సధికమైయొప్పు పంచాక్షరంబు
 ఆగామిసంచిత ప్రార్థన పాతక
 హరిణ కారణము పంచాక్షరంబు
 గణుతింప ధర్మార్థ కామమోక్షములతి
 దక్షత నిచ్చు పంచాక్షరంబు
 కాశికాగస్త్యాది ఘనమునీంద్రులు చెల్పు
 లక్షణంబరయ పంచాక్షరంబు
 జపపరాయణులగు సాధు ♦ జనలకెల్ల
 నక్షయఫలప్రదంబు పం ♦ చాక్షరంబు
 పూర్వజన్మకృతానేక ♦ పుణ్యసాధ్య
 మాగమోక్తంబు వైవ పం ♦ చాక్షరంబు.

6

(నిశ్చలసమాధివిషయము - సీతారామాంజనేయములోనిది.)

సీ. వేదశాస్త్రంబులు వివరించి బుధులచే
జదివింపవచ్చు దా జనునవచ్చు
యజ్ఞ దాన తపంబు లధికారిజనముచే
జేయింప వచ్చు దా జేయవచ్చు
నిలలోనగల తీర్థములకేగ నన్యుల
బోధింపవచ్చు తా బోవవచ్చు
నష్టాంగయోగవిద్యలు నార్యులకు నుప
దేశింపవచ్చు నాధిపవచ్చు

గీ. గాని యెవ్వారికైనవి ♦ జ్ఞానయోగ
గతిని దేహిండ్రియము లరి ♦ కట్టిమనము
నాగియొత్తర్చుముజేసి ♦ యనవరతము
నిశ్చల సమాధి నిష్ఠచే ♦ నిలుపరాదు.

7

(రామనామపరులే శ్రేష్ఠులనుట - రామస్తవరాజములోనిది.)

సీ. శెల్లవారగతొల్లి చల్లని నీటిలో
వాయగా నొడవెల్ల ఎడకువారు
నీరుకావులుగట్టి నీళ్ళు దర్భలచేతి
సవ్యాపసవ్యముల్ జల్లువారు
బిగుసుగ ముక్కులు బిగియించిగొనుచు
మాగన్ను వేయుచు నూరువారు
సాముజేసినయట్లు సాగిలబడిపడి
ప్రాంధుకెదురుగ నిల్వబోవువారు

గీ. బిరబిరను చెట్లచుట్టును ♦ దిరుగువారు
నేయిచిదుగులు నగ్నిలో ♦ వేయువారు
వైశ్వదేవాదు లొసరించు ♦ వారు రామ
కీర్తనలు జేయువారికి ♦ క్రిందివారు.

5

(వైకుంఠపుర వర్ణన- భాగవతములోనిది.)

సీ. వలనొప్పుగా నదైవం కేశవాత్మర
మనిపాల్కు రాజకీరావళియును
మహిమ జగద్విష్ణుమయ మఖిలమృని
చదివెడి శారికాసముదయంబు
నేపారగా తంతే పుండరీకాక్ష.
యనిలీలబాగు పికావళియును
లలిమీరగా మంగళం మధుసూదన
యనుచు బల్కెడు మయూరావళియును
సీ. దవిలి శౌర్యపద్మపట్వభే ♦ త్యాదిశబ్ద
కలితముగ మ్రోయు మధుసని ♦ కాయములును
గలిగి యఖిలైక దివ్యమం ♦ గళవిలాస
మహిమ జెన్నొందు వైకుంఠ ♦ మందిరంబు.

9

(కళాపూర్ణోదయములోనిది.)

సీ. ఘటమంచు బటమంచు గారుయుష్టలజెంచు
దుష్టతార్కి కులకు దూరమగుచు
శృతియంచు స్మృతిలంచు శుష్కకర్మములెంచు
మీమాంసకుల కప్రమేయమగుచు
ఝరియంచు ఛరియంచు జనుల పీనులనొంచు
శైలకరతుల కసాధ్యమగుచు
మృషయంచు నిషయంచు విషయోక్తిగలహించు
నద్వైతపరుల కస్మాయమగుచు
సీ. గృష్ణవిష్ణూహృషీ కేశ ♦ కేశవయచు
భక్తుల కొకప్పుడును దుర్లభంబుగాక
షరగు ప్రకృతి వికార దు ♦ స్పర్శశరము
గురుతరానంద ఝరము వై ♦ కుంఠపురము.

10

(శివభక్తి - సానందోపాఖ్యానములోనిది.)

సీ. శివున పేక్షించిన చిత్తంబు చిత్తంబు
భవుకథ లాలించు చెవులుజెవులు
కఱకంఠ బూజించు కరములు కరములు
శ్రీశంభు వర్ణించు జిహ్వాజిహ్వా
గారీశపాదగను కన్నులు కన్నులు
మదనవైరికి మొక్కిక్కు నుదురునుదుగు
హరుమందిరముమెట్టు నడుగులునడుగులు
సర్వేశు జపించు జపముజపము
గీ. భద్రగొనియాడనేర్చిన ♦ భక్తిభక్తి
చిన్మయాత్ముని సేవించు ♦ సేవసేవ
నీలకంధరు దలపోయు ♦ నేర్పునేర్పు
శర్వుమహిమంబు లెన్నిన ♦ చదువుచదువు.

11

(విష్ణుభక్తి - భాగవతములోనిది.)

సీ. కమలాక్షు నర్పించు కరములు కరములు
శ్రీనాథు వర్ణించు జిహ్వాజిహ్వా
సురరక్షకునిజూచు చూడ్కులుచూడ్కులు
శేషశాయికి మొక్కిక్కు శిరము శిరము
విష్ణునాకర్ణించు వీనులు వీనులు
మధువైరి దలవిన చునము మనము
భగవంతు వలగొను పదములు పదములు
పురుషోత్తమునిమీది బుద్ధిబుద్ధి
గీ. దేవదేవుని జింతించు ♦ దినము దినము
చక్రహస్తుని బ్రకటించు ♦ చదువు చదువు
కుంభినీధవు జెప్పెడి ♦ గురుడు గురుడు
తండ్రి హరిజేరుమనియెడి ♦ తండ్రి తండ్రి.

(కర్మవిషయము - భాగవతములోనిది.)

చ. ధనపశు పుత్రప్రితి) పని ♦ శాస్త్రహాకారణ భూతిమైన యీ
తనువుననున్న జీవుడు ప ♦ దంపడి యట్టి శరీరమెత్తి తా
ననుగతమైన కర్మ ఫల ♦ మందకపోవగరాదు మింటబో
యిన భవి దూరినకా దిశల ♦ కేగిన నెచ్చటనైన దాగినకా. 13

(భాగవతములోనిది)

క. కర్మమున బుట్టుజంతువు
కర్మమున పవృద్ధిబొంది ♦ గర్మమున శిక్షం
గర్మమె జనులకుదేవత
కర్మమె సుఖమఃఖములకు ♦ గారణమధిపా. 14

(భారతములోనిది.)

క. విను కర్మిణ్ణానరించుచు
జననము మరణంబు నదియ ♦ సౌఖ్యము దుఃఖం
బును గావించుం దనచే
సిని దానిం బడకపోవ ♦ శివునకువశమే. 15

(ఓర్వవిషయము - భాస్కర రామాయణములోనిది)

గీ. శ్రమయజనుల కాభరణము ♦ శ్రమయక్తి
శ్రమయధర్మంబు శ్రమయ స ♦ జ్ఞానగుణంబు
శ్రమయ యజ్ఞంబు శ్రమయ మో ♦ శ్రంబు శ్రమయ
సకలదానంబు శ్రమయందె ♦ జగమునిలుచు. 16

(గోపీనాథ రామాయణములోనిది)

ఆ. వే. శ్రమయే భూషణంబు ♦ శ్రమయే దానంబు య
జ్ఞంబు సత్యమార్జ ♦ వంబు యశము
తపముశీలమధిక ♦ ధర్మంబు శ్రమయందె
నిలిచియుండుజాడ ♦ నిఖిలజగము. 17

(శ్రీ)మదాంధ్రీవాత్మీకి రామాయణములోనిది)

శీ. క్షమయె దాసంబు జన్మంబు ♦ క్షమయెజుగు
క్షమయె సత్యంబు సత్కిర్తి ♦ క్షమయెగాచె
క్షమయె సద్ధర్మములుగాన ♦ గన్యలార
క్షమను నెలకొని యుండెడి ♦ జగములెల్ల

18

(విష్ణుభక్తివిషయము-భాగవతములోనిది)

మ. ఉపవాసవ్రత శౌచశీలమఖ సు ♦ శ్లోచాసనాస్మిక్రియా
జపదానాధ్యయనాది కర్మముల మో ♦ క్షప్రాప్తి చేకూర ద
చ్చపుభక్తిన్ వారి, పుండరీకనయనున్ ♦ సర్వాతిశాయిన్;రమా
ధిపు, పాపఘ్ను, బరేశు, నచ్యుతుని, సర్ధిసీగోల్వలేకుండినన్. 19

(సద్భక్తివిషయము-భాగవతములోనిది.)

మ॥ వారినామాంకిత సత్కథా మృతరస ♦ వ్యాలోలుడైనట్టి స
త్పురుషశ్రేష్ఠు డసత్కథా లవణవా? ♦ పూరింబు దాగోలునే
వరమందార మరందపాన మతుక ♦ న్వాంతద్విరేఖంబు స.
త్వరమైపోవునె చేదు వేములకు ద ♦ ధ్గంధాను మోదాత్మయై. 20

(దుర్మార్గులు.)

చ. వినతగుణోత్తరుండు నురు ♦ వికృముడైన వారిన్ భజించి త
న్మనసల సత్కథామృతము ♦ మానుగ గోలుటమానిదుష్కథల్
విని మువమందుచుందురు వి ♦ వేక విహీనత నూరబంది యా
త్మమమధురాజ్యభక్ష్యములు ♦ మాని పురీషము కేగుచాడునన్. 21

(భగవద్వాక్యము.)

శీ. వసుమతీనాథ యెవ్వనిమీదనా కను
గ్రహింబుద్ధి హృదమునా ఘనునివిత్త
మంతయు గ్రహింబున సపహరించినవాడు
ధనసీనుడగుచు సంతాపమందు

విడుతురు బృథులవిద్వగమున నొంటరి

యైచేయునదిలేక యఖిలకార్య

భాగంబులుడిగి మద్భక్తులతో మైత్రీ

నెఱపుచు విజ్ఞాన నిరతుడగుచు

గీ. బిదప వాడవ్య యానంద ♦ పదమయాత్మ

బరగ శ్రీవిష్ణు లోక సం ♦ ప్లాప్తి నొందు

గాన మత్సేవ మిగుల దు ♦ స్కరమటంచు

వదలిభజయింతు రితర దే ♦ వలెల నెపుడు.

22

(భగవద్వాక్యము-భోజరాజీయములోనిది.)

ఉ. ఎవ్వడు నన్నుగోరి భజి ♦ యించుటకై మదిగాంక్ష సేయునే

నవ్విహితప్రయత్ను మది ♦ యాఱిడిబోవ ననేకవిఘ్నముల్

నివ్వటిలంగజేసి యత ♦ నిం గడు గానియొనర్తు నేమిటన్

నివ్వెఱపాలులేని చిర ♦ నిష్ఠ గనుంగొని యాదరింపుచున్.

23

(మాయాఖండనిరూపణము-శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రలోనిది.)

ఉ. ముందుగ రాముడు న్నడుమ ♦ భాసుత వెన్నును లక్ష్మణుండు నీ

చందముగా బ్రయాణమును ♦ సల్పుచు గానలక్ష్మణుచో మదిన్

గుందుచు లక్ష్మణుండు దన ♦ కు న్ననిపింపమి నగ్రిజుండు నీ

తం దొలగంగ వేడుకొని ♦ తాగనియెక రఘురాము బిమ్మటన్.

24

అ. తే. మాయ యీశునకును ♦ మనజీవునకు నిట్లై

యక్షమాట నతని ♦ యరయలేము

మాయదొలగు వెనుక ♦ నాయీశు విస్మయ

ముగను గాంచి ముక్తి ♦ బొందగలము.

25

(అపుత్రీవిషయము-రాఘవ పాండవీయము.)

గీ. కులవర్తనండగు కొడుకుగాంచని యట్టి

లాఘవాస్పదుని యాలయము లయము

సిరులకు దొడ్ వైన వరసుతు బడయని

ఘనకలుషాత్ము జీవనము వనము

పిరిదుల ఋణముదీర్చెడు సూనుజెందని

శౌర్యాగ్యశీలు గోత్రీమ్ముత్రీమ్ము

రహి నిహపరముఖ ప్రదు బుత్తు నెత్తని

వరపుణ్యహీను భవమ్మువమ్ము

గీ. పలుబలుకులేల నిఖలము ♦ ఖలముసూనె

యాత్మజలులేని వారికో ♦ యతివ రహసి

తరమె యనపత్నువైవర్ణ్య ♦ మరయ నతని

యఖలమును నిట్లు ముఖవణా ♦ హనిజెంద.

26

(గృహస్థునకు పుత్తుడే ముఖ్యమనట-శకుంతలాపరిణయములోనిది.)

సీ. కులము మేదిగిమీద ఖలముగాకుండంగ

నభివృద్ధికారము డాత్మజుండు

సౌఖ్యదంబైన సంసార దుఃఖము

కాలవాలస్కంధ మర్చకుండు

జంపతులకు హర్ష జలరాశియుబ్బింప

బూజెందు బింబంబు పుత్రికుండు

గృహమేధి ధర్మ లక్ష్మీకి వీపుమోహగ

కెనువైన యాధార భిత్తిసుతుడు

గీ. తనయు డాలోకపథమున ♦ కనుపువాడు

మందిరాంతరదీపంబు ♦ నందనుండు

సూను డిలువీటి బోకుండ ♦ సొమ్ముకిర్తి

యపరవయసున నాలాబు ♦ యప్తికొనుకు.

27

(వనవర్జన-చాటుపద్యము.)

సీ. కలికి యీ పికవాక్యములుపిన్న ముదునెత్తు

తమజన్మనపుబను బ్రదుకుకొనరె

చెలియ యాత్రేటిపాటలు విన్న హరిదాసు
 లంగవాదాసులై బెంగనానరె
 వాలతి యాపూలతావులు గన్న పెద్దలు
 చిన్నలై మార్గంబు చెదరిపోరె
 మెలతి యా నెమలిమాటలు గన్న భార్యలు
 రానివా రగచాట్ల బోసబడె

గీ. నెలది గోర్వంకపలుకులు ♦ వినిరయేని
 బ్రహ్మచారులు వేశ్యల ♦ వాలుగారె
 కాంతియింపేల యిటువారి గట్టుమును
 బ్రహ్మనిశులకై బడి ♦ బట్టబోసె.

28

(రిబోవనమహిమ-శ కుంతిలాపిణియమునోనిది.)

సీ. మునులు నిత్యన్నానములుచీర్చి యెడిలక
 కాసారమున కంచగదియ వెఱచు
 మౌనిజనం బున్నానముగీర్చక
 మృగశాబకము దృఢమేయ వెఱచు
 సంయమింపులు శివార్చనలుచెల్లింపక
 ప్రియవంతులకుదేటి ముసర వెఱచు
 బారికాంక్షలు ఫలాహరత్రిప్తులుగాక
 సేవంబుపంటికి జేర వెఱచు

గీ. దపసిజనములు నుతిమృత్యు ♦ జపములుడిగి
 వచ్చియుండక సకళకా ♦ వసములాది
 కావనంబున గల విహంగమకులంబు
 తత్తరమునొంది నోరువా ♦ యెత్తవెఱచు.

29

(పురుషునకు భార్య యెట్టివనిన-నశావతారచరిత్ర)నోనిది.)

సీ. సుసారసాగరక్షయ మఖవారాని

దరియిగుగాక్షేము తరణితరుణి

హృదయంగమస్ఫూర్తి నెఱుకునామోదంబు
 గలిగించుతావి చెంగలువచెలువ
 కామితఫలములు ఘటియించివేలువు
 తేడుజెంచినచెట్టు రెమ్మకొమ్మ
 కందొగల్గిత్య వికాసమొందింపగా
 మించివున్నమ చందమామరామ

గీ. సదమణిమయదీపికా ♦ జ్వాలబాల
 వల్లభమనోమదావళ ♦ వారినారి
 శుభవరంపర విషింతు ♦ నోనచాన
 పులకరార్ధ మణిగణపేటిబోటి.

30

(గృహస్థునకు భార్య ముఖ్యమనుట.)

సీ. అలసివచ్చినవేళ నడుగులొయ్యననొత్తి
 విడమిచ్చి సురటిచే విసరుటకును
 నాకటబడనీక యన్నపానంబుల
 చేతబోధన దృష్టినేయుటకును
 సంతరించినయట్టి సకలపదార్థముల్
 దగులనింటిలో దాచుటకును
 సతిధుల బంధుల సత్తమామల చిన్ని
 శిశువుల చెలసి బోషించుటకును

గీ. ననవరత మగ్నిహోత్రంబు ♦ లరయుటకును
 దేవపూజోప కరణము ♦ వీర్పుటకును
 కత్తిపాల్పడ గృహకృత్య ♦ భరములేక
 గృహియధేష్టంబుగా నుఖి ♦ యించుటెట్లు. 31
 (కూతునకు లల్లిదండ్రులుజేయు హితోపదేశము-
 (వరాహపురాణములోనిది.)

సీ. అత్తమామలు చెప్పినట్లు చేయుదుగాని
 యెదిరి మారుతర మీకుమమ్మ

వలయువేళల పెద్దవారుపంపక యెంత
 పనికిబోనిండ్లకు ఒనకుమమ్మ
 సకలబంధులకు బూసలలోని దారంబు
 వలె సరాగంబున మెలగుమమ్మ
 తోడికోడండ్లు వంతులకు బట్టినచోట
 నుదరక తాలిమి నుండుమమ్మ

గీ. మానసంబున ధర్మమే ♦ మఱకుమమ్మ
 నుతికినెక్కిన నీసరి ♦ సతులలోన
 వాసిగనుమమ్మ కులశీల ♦ వర్తనములు
 కొంచపరపక మమువిచా ♦ రించుమమ్మ.

32

(శృంగార నైషధములోనిది.)

సీ. పాటించి కొలువుము భవనదైవంబుల
 సవతుల గొనియాడు సఖులబోలె
 నారాధనముజేయు నత్తిమామల నెపుడు
 పరిజనంబులమీద కరుణ నెరపు
 యలుగకు కోపించినపుడు నాధునితోడ
 మదిలోన నుబ్బకు మన్ననలకు
 తోడి కోడండ్లతోగూడి మెలగుచునుండు
 దాసీజనముబోవు తల్లికరణి.

గీ. బ్రాహ్మణులయందు గురులందు ♦ బంధులందు
 భక్తివిశ్వాస సాహర్ద్ర ♦ పరతనెరపు
 భవ్యపతి దేవతాచార ♦ పరమపుణ్య
 ధర్మమేమరకుండు మీ ♦ తల్లికాన.

33

(శకుంతలాపరిణయములోనిది.)

సీ. జీవితేశ్వరుబాసి చిరకాల వసతిగా
 బుట్టినింటనె యున్ని బుద్ధిగాదు

పాదు'ండ్ల నినుగొండ పొద్దునోకలకైన
 బలుమారు నటుగుట పాటి గాదు
 దాసీజనులతోటి నరుచుగాగూడి తి
 స్తరమాలలాడుట తగవుగాదు
 తనకెంతయులైనను నన్యపురుషునం
 స్సంగంబుజేయుట శాడగాదు.

గీ. జనకగృహముననైనను ♦ మనసువఱచి
 కూర నారకుబంపుట ♦ గుణముగాదు
 హాస్యకథలందు గీతివా ♦ ద్వములయందు
 వీరితినెఱపుట మగవాలి ♦ కీతిగాదు.

34

(పదశ్రీ సాంగత్యఫలము:-వార కాంతిలోనిది)

సీ. మిత్రాస్త బంధుకళత్రీమ్మలచే పోలు
 ధనజనాదరణ నిద్రలకుచేలు
 రోగముల్గుల నల్గురిలోన నగుబాలు
 తమ కులాచార పద్ధతికిలోలు
 పరిలోక సుఖదేహ బలస్థులకులోలు
 చానమగడువిన్న చావుచేలు
 పగవారువిన్నచో పలువురితోచాలు
 జనపతిగన జెరనాలచేలు

గీ. పరసతులపొత్తు గోరిన ♦ వారికిటి
 గతులు గలుగకమానవు ♦ గాననిట్టి
 చేష్టలనుమాని భార్యల ♦ చెట్టబట్టి
 నడచుటయె మేలు దుష్కర్మ విడచివెట్టి.

35

(వేశ్యాసాంగత్యఫలము.)

చ. తననతి-రోయుగొక్కటి, బుధప్రకరంబుల దిట్లు చెందు, న
 జ్ఞులనలనెంబు దూష్యమును నల్పుటనూడ ♦ లమోక్షలోకము

ఘనముగ చేరుకుండుటది ♦ గాంచగనాలుగు ద్రవ్యమంతయు
వెనకయు ముందుజూడకు ♦ పృథ్వీనిగల్పుట ధైమ రోగముల్
గనుచు శక్తి నాఖ్యము ♦ గాంచకయుండుట యూరు పాప్తమా
మనమున నించుకంతి యు ♦ మానములేదిక వేశ్యకూడినన్. 36

(పరపుష్ప సంగత్యఫలము-హంసనిశతిలోనిది.)

సీ. అత్తమామలుగన్న నారశివుత్తురు

గావ పక్షింప నేవించు

మఱియు గాంచిన గఱకఱనెతురు

నదినలెటింగిన వాసిచెడును

బంధువుల్ గనినచో బరగ నిందింతురు

తోడికోడలుచూడ నాడికొనును

పతిగనుగొన్నచో భాగహనియొనర్చు

నాడవా లెటింగిన వన్నెదలుగు

గీ. సరయ నిదిగాక యన్నిట ♦ నాడుపుట్టు

పుల్లపాములు పుట్టిన ♦ బుట్టివొడి

కేనిమణిసాచ్చి నింటికి ♦ గీతః-ఘనా

దేశ య పక్షి దెత్తుచే ♦ తెజవలెచట.

37

(పతివ్రతాభిప్రాయము-విచిత్రరామాయణములోనిది.)

ఉ. నాగుడె బంధువు న్గురువు నాదుడె మాత్మ సహృదరాస్త్రులు

న్నాగుడె పైవముం ధనము నాగుడె మోక్షచదంబు నాగుడె

నాగుడె రక్షకుండు భువి నారులకెల్లను గాన నా మచో

నాగుడె ఏవు సేవదము నమ్మితి బోవుము పాణివల్లభా.

38

(భార్యకు భర్త ముఖ్యమగుట-శకుంతలాశ్రితాయములోనిది.)

సీ. వనితకు నిష్పదైవము జీవితేశుండు

భామకు ముంగొంగు పసిడిభక్తి

మదతికి నటలేని చుట్టంబు పెనిమిటి

తరుణికి బ్రాణమిల్లంబుధవుడు

వసజలోచనకు బెట్టని కోటదయితుండు

నాతికి సకలార్థ దాతప్రియుడు

కాంతకు మానరక్షకు డింటియారండు

సతికి నారడిలేని హితుడు వరుడు

గీ. కంబుకంఠికి నిత్య శృంగార విభవ

వల్లికకు నాలవాలంబు విల్లభుడు

పల్లవోష్ఠికి సౌభాగ్య భాగ్యలక్ష్మి

గణన యునరిపనేల యే ధ్గదయ మగను.

39

(హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానములొనిది.)

సీ. కుసుమకోమలులకు గుజ్జమామిడిపండు

ప్రాణనాయకుపాద పద్మసేవ

శాత్రోదరుల కటచేతి మాణిక్యంబు

ప్రాణనాయకుపాద పద్మసేవ

కీరవాఙ్మలకు ముంగిటిపెన్ని భానంబు

ప్రాణనాయకుపాద పద్మసేవ

కుటిలకుంతలులకు గొంగుబంగారంబు

ప్రాణనాయకుపాద పద్మసేవ

గీ. వలవ దేహోములును నోమ వివరుహాక్షు

లకు మనోహరు పద కను లంబులెపుడు

ముదముతోడ భజించిన నదియెచాలు

దలచిచూచిన నభిమతా ధంబులొసగు.

40

(వ్యభిచారస్త్రీవర్ణన-భాజరాజీయములోనిది.)

సీ. ఆవిపుసుదతి యనాచారముల హృక్

యుగ్మకర్మఁబుల యునికిపట్టు

దుర్గుణఁబులఁబంట దుశ్శీలములకు తా

చవివేకిములకెల్ల నాస్పదంబు

కలహంబులకు మూలకందంబుఁబొంతుల

పుట్టప్రల్లడముల పుట్టినిల్లు

క్రూరత్వములచోటు కుటిలతపాలము లా

భంబుల నెలపు గర్వంబుయిక్క

గీ. యరుగు పొరుగులవారి నిం డ టింటివారి

సూడుకొనదిట్టి మెరి కాని డ కూడుగుఱువ

దళైవద్దిన నెకపట్టె డ డశనమిడమ

కడగిబలియును భిక్షంబు డ గడుపుచుండు.

41

(హంసవింశతిలోనిది.)

చ. విఱులకు గొంగుబంగరము, వేషకగాండ్రకు బట్టుకొమ్మ, యు

త్కటతరమన్మధార్తులకు కల్పగుజంబు భుజంగకొటికి

ఘటితేసిధానసీమ, యుపకాంతలచేరువపంట, జారి స

త్పటలికి బంచదారయును, దానివిలాస మయాకెయారయక. 42

గీ. మేలులువాలు గలనేలు డ మిసిమిగ్రాలు

కన్ను నవడాలు మరువాలు డ కరణిబోలు

మురిపముల హృలు కలదొక్క డ ముద్దరాలు

వానియిల్లాలు దొవ్వరి డ వానినోలు.

43

తే. అరవికులతేని యలచాలు డ మరునివాలు

మిసమిసలబోలు వలరాజు డ మేటిడాలు

మురిపముల మెచ్చుకొనజాలు ♦ ముద్దరాలు
వానియిల్లాలు దొమ్మరి ♦ వానిహోలు.

44

(తారకాంతలోనిది.)

సీ. తమ్మి జమ్మినపాణి నెమ్మి నమ్మిననేణి
కమ్మిగ్రమ్మినకొణిగల్లుదాని
వలపులీ నెఱుపేట మెలపులీ నెఱుమాట
సొలపుబూ నెఱుపాట సొంపువాని

విరులసొంపగు మేను హఠులపెంపగుకొను
సిరులనింపగువేను చెల్లువాని
మందరింబగు నడసింధురంబగుతొడ

బంధురంబగుమెడ బరగుదాని

గీ. మాటిమాటికి నెక వీటి ♦ వీటిపేటి
ఫేలు తనగోమి కోటిని ♦ పీటిమీటి
సూటిగా నోటికిఁడుచుండ ♦ భేమిత్తోటి
వాటి సూబోటి విన్న న ♦ ధూటిజూచె.

45

(పురుషవర్ణన-వసుచరిత్రలోనిది.)

సీ. తలిరుప్పాయమువాని నలరాజు నలరాజు
నలరాజు చెగఁడు నాయగమువాని
బసిడిచాయలవాని బగడంపు జగడంబు
జగడంబు గలమోని సొగసువాని
దయకుచెక్కులవాని గులకెంపు పలుకెంపు
పలుకెంపు లొలయు నన్వోలుకువాని
లికిమాపులవాని సిరిమిఁదు దొరయును
దొరయును కాంచ న్నాబరమువాని

గీ. నొరపు గలవాని మకుటకే ♦ యూరి హార
కటక కుండలచాక చ ♦ కృములవాని
నమ్మహాజాని గనిలేచి ♦ యమిత వినయ
సంధ్యముముదోప నిలిచి ర ♦ జ్ఞాత ముఖులు.

46

సీ. వాని కన్నులతేట వాని చల్లనిమాట
వాడాడు సయ్యాట వానిపాట
వానిముచ్చ మొగంబు వాని కంబుగళంబు
వాని నొమ్ము దిటంబు వానిపంబు
వాని వాతెర కావి వాని పెన్నెరితావి
వానిచక్కని వి వానియివి
వాని మూపులపొంగు వాని మేను మెరుంగు
వాని కొను బెడంగు వానిరంగు

సీ. వాని యొరతీరుచూపులు ♦ వానిసౌరు
వానివలపులదొర సాము ♦ వానిగోము
వానిసేతల తగు మేల్మీ ♦ వానితాల్మీ
పరులకెవ్వరికినిలేదు ♦ మరపురాదు.

47

(తెల్లవాడగూమువర్ణన.)

సీ. కాలివాల్పిట్టల కలకలంబులు మీఠె
పగడకస్థలయొజ్జ బయలుదేఠె
నెలరాజు పశ్చిమా చలరాజముంజేరె
బలుచంద్రకాంతపు నెలలుపేరె
దారకాగణముల తళుకులెల్లడబాఠె
దీపంబులెల్లను శైల్లవాఠె
నలనుడు రేయల్ల ననిజేసి వేసారె
ధర వియోగుల పరితాపమాఠె

గీ. దమ్ములలరాత గలువల ♦ తావుదీతె
 గోకములులేతెను జెకోరి ♦ కులముతాడె
 నినుడుగడిదేతె నిగులు మొ ♦ యిష్టదూతె
 తెలివిచేకూరె భల్లున ♦ తెల్లవాతె.

48

(లక్షణ పరిణయన, లోనిది)

సీ. అభిసారి కాంగనా వ్యభిచారములుతగ్గె
 ఏమము తూర్పు పర్వతంబుశిగ్గె
 కువలయమ్ముల రంగు దవుదప్పులనుడంగె
 నెడవింటివాని యాగడనుడంగె
 పద్మినీకాంతకు ప్రియంబునిండారె
 నంబుజారికి నైభవంబుదీరె
 నేకీభవించుచు కోకముల్ చెలరేగె

గుడ్లసూబలు కొండగుహలడాగె

గీ. రంగుమై మత్తువస్తువుల్ ♦ మ్రింగిమ్మింగి
 మొడలెఱుగని రతులచే ♦ బడలిబడలి
 చెలివిగనలేని బలురామ ♦ కులకు వక్క
 చెల్లముగ నెల్లవారికి ♦ తెల్లవా.

49

(పారిజాతాపహరణములోనిది-సూర్యోదయవృత్తం.)

సీ. మొగుడ తమ్ములొక్క మగతేటి యలుగులు
 సడలిపోజేయు విశల్యకరణి
 కాలవశంబున గడచన్నచాసర
 కీగ్రిమ్మరించు సంజీవరహి
 కేయనువాలున బాయలైనరథాంగ
 తతులహస్తించు సాధానకరణి

తమిరంబుచే సాంపు నమసిన దిశలకు

వన్నియ నొనగు పానర్ణకరణి

గీ. మించు బీరెండ యగ్నిబు ♦ ట్టించునరణి

కలుషఘోర పయోరాశి ♦ గడపుతరణి

తోచెశ్శాచిమహీధరో ♦ త్తుంగ సరణి

బ్రాచమపు మానికంబుల ♦ బరణి తరణి.

50

(భాగవతము లోనిది.)

సీ. పోలోమి తనబాలు పాన్పుచైగనుపట్ట

బన్నినపవడంపు బంతియనగ

నాయుర్ధముల వ్యయంబులొత్తిలిచ్చారు

కాలజాంఘికు చేతి ఘంటయనగ

ఘనజంతుజీవిత కాంక్షాసులవిధి

కొలున నెత్తిప హేమకుంభమనగ

పచ్చెమ దిక్కాంతి బరిగనై నేయుచో

ముండట నిడుకున్న ముకురిమనగ

గీ. గోకతాపోప యమదివ్య ♦ ఘటికయనగ

నద్మినీకాంతి నోముల ♦ శలమనంగ

మూడుమూర్తుల సారంపు ♦ ముద్దయనగ

మహారమండల ముదయాది ♦ మీదమెప్పె.

51

(భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారి కృష్ణాకుమారిలోనిది.)

చంద్రోదయం.

సీ. అవనిలోన సనాథలైన యనాథల

సాలిటబెనుకాలపాశమనగ

పూర్వాపరాదుర్లక పోల్పు గాగోనిసురక
గోలనియాడు పూట్పాలనంగ

నిశీదొరసాని వెన్నెలగొనుదాల్చివై
బెట్టినమేటి యపేయనంగ

తలచువ్వుకొనువేళ నలయింద్రరాజుచే
తందాల్పునట్టి యదంబనంగ

గీ. కాలమను నుపాధ్యాయుండు ♦ బాలురారి
లవని గుండ్రముగా నుండు ♦ సనుచు నిం
యనెడు నొకబల్లకై వ్రాసి ♦ యగుపఱచిన
యఖిలభూగోళమన డుండు ♦ పవతరించె.

52

(భాగవతమలోనిది.)

సీ. పొచ్చిదిశంగనా ఫాలతలంబున
దీపించు సిందూర తిలకమనగ

దర్పించివిరహుల ధైర్యవల్లులుచెంప
దర్పకుండవై న నాత్మీమనగ

నలిగికాలకిరాతు డంధకారమ్మగంబు
భ్రంశించ మెఱయుచు భిష్టమనగ

గగనతమాల వృక్షము తూర్పుకొమ్మను
లలితమై మెఱయు పల్లవమనంగ

గీ. దొంగలు సంతసిల్ల ♦ దొంగలు భీతిల్ల
గడలిమిన్నముట్టి ♦ కడలుకొనగ

బాడిచె శీతకరుడు ♦ భూరిచకోరక

ప్రీతికరుడుజార ♦ భీతికరుడు,

53

(భోజరాజీయము లోనిది.)

సీ. కొండలెల్లను వెండి కొండబోలగ గామ
దనుమందు ప్రియధ బృందంబులు
జలధులన్నియు దుగ్ధ జలధిబోలగ జక్క
పాణియెచ్చట నైన బవ్వలింప
సతులందరును సరస్వతిబోలగను బ్రహ్మ
పంకించి మరితన భామ నెఱుగ
దంతులన్నియు సభృ దంతిబోలగవని
తనదంతి కంఠున దప్పితినుగ
గీ. దెసలగలయబరిగి ♦ వసుమతీ తలమెల్ల
నిండియాక సమున ♦ నివ్వటిల్లి
తారహారహీర ♦ ధవళైచ్చించిదికా
జాలముల్లసిల్లె ♦ జగమునందు.

54

(చాటుధార)

సీ. అతడు గోపాలకం డితడు భూపాలకుం
జెలమి నాతనికంటె నితడు ఘనుడు
అతడు కంసధ్వంసి యితడు పాపధ్వంసి
నెలమి నాతనికంటె నితడుఘనుడు
అతడు యాదవపౌత్రు యితడు యానకజామి
నెలమి నాతనికంటె నితడుఘనుడు
అతడు పాండవపక్షిణి డితడు పండితరక్షి
జెలమి నాతనికంటె నితడుఘనుడు

గీ. పల్లెకాతండు పట్టణ ♦ ప్రిభువిత్తడు
స్త్రీలకాతండు పద్మినీ ♦ స్త్రీలకిత్తడు

సురలకాతండు నెలమిభూ ♦ సుకులకితకు

కృష్ణుడతడు శ్రీమహా ♦ కృష్ణుడితడు.

55

(చాటుధార)

సీ. అతడంబకు మగంజీతిడమ్మకు మగం

నెలమినాతనికంటె నితడుఘనడు

అతని కంటినిచిచ్చు యితినికంటినిబొచ్చు

నెలమినాతనికంటె నితడుఘనడు

అతిడిమ్మునా వేయు నితడు కొమ్మునవేయు

నెలమి నాతనికంటె నితడు ఘనడు

అతిడు శూలముదిగ్విస్వ నితడు వాలముదిగ్విస్వ

నెలమినాతనికంటె నితడుఘనడు

సీ. చాతయూతండు గోనెల ♦ మోతకితకు

చక్షుడతండు ప్రిజల సం ♦ రక్షుడితడు

దేవుడతండు కుడిటికి ♦ దేవుడితడు

పశువిభుడతండు సీతకు ♦ పశువిభుండు.

56

(నసంతకాలవర్ణన-కృష్ణాకుమారిలోనిది.)

సీ. మారిషండ్లై యల్ల మరుహొప్పమోహంబు

ముందుగా నటియయి అందులాడి

నరుస నహర్నిశర టెరలుగా రవిశశుల్

ఠెరలై న్నిదించు నొకరులుగాగ

కలకంకరవము మంజులమైన శృతిగాగ

ఇగపక్షములు మృదంగములుగాగ

విలసితారామసీమలు రంగములుగాగ

బాత్రితై నవనధూవరులు వరల

గీ. సర్వజగ మొక్క నాటకం శాలిగాగ
సురలు చూపరుల్ గాగదా ♦ సూత్రభాను
జై పృథర్విచేను వసంతు ♦ డన్నియెడల
నాటిదినముల శృంగారి ♦ నాటకముల.

57

(సత్యప్రశంస-రసపుత్రవిజయములోనిది.)

సీ. వెలయాలియెంగిలి పెదపులాటిన పండ్లకడనుండనొల్లక వెడలినావొ
కూటికినాశించి కూటనాక్ష్యములిచ్చు నోటిలోనుండక దాటినావొ
బలితంపుకలుకంపుపలువిప్పుగ నెగుప్పమనభరింపగ లేక యరగినావొ
పొగచుట్టకంపు సైపగలేక పగిలూని ప్రాణముల్ పోవనిపారినావొ

గీ. సత్యదేవతి నిన్గన ♦ జాలిపుట్ట
భరతఖండాన వేనవేగ ♦ పృజలులేకె
బ్రాహ్మణుల ఆహ్వానము ♦ పాడుబడెనె
నీకు నివసింప యెచ్చట ♦ నెలపులేకె.

58

(చిక్షలయందు తెల్లకుండుపేమ-చాటుధార.)

సీ. ఇసుమంత సుతుక్షేప నిల్లుపెరిగినపు
శిరమునై నాకాళ మొరగునపు
బిడుగు మొత్తనయపు కడలిపొంగినయపు
అగ్నిహోమోక్తు చుట్టు సలమునపు
పతితన్న పడనాడి పరులగూడినయపు
మంఖవాల్తు చెవి దూరినపు
దొంగల్లింజొచ్చి దోచుచునున్నపు
వివక్షనములు వెకపించునపు

గీ. మైవూదవి యూదోళ ♦ మపుడుగొంది
అయ్య నాయయ్య నాతంకి ♦ యయ్యచేరు

చచ్చిపోవుదురాయంను ♦ సరగినరుగు

మాతకు సమానమెవ్వరు ♦ మహినిజూడ.

59

(సన్మార్గ దుర్మార్గుల ద్రివ్యవినియోగము-చాటుపద్యము)

చ. కడునతిలోభి ద్రివ్యమును ♦ కన్నపుదొంగకు బందెపోట్లకుఁ
పుడమిని వారకాంతలకు ♦ భూపతికిఁ జను సజ్జనుండు తా
వడసిన ద్రివ్యమంతయును ♦ బ్రాహ్మణకోటికి భక్తకోటికిఁ
గుడికిని సత్సౌళాలకును ♦ కూపతటాక వనప్రతిష్ఠకుఁ.

60

(అతిలోభివిషయము.)

చ. కరినరుడేసె పామతిని ♦ గర్చె నతండహిగూల్చె గూల్చినఁ
కరినరపన్నగాదుల సృ ♦ గాలముగాంచి గజంబుమాసమౌ
నరుడు దశాహమౌ ను రగి ♦ నాయకునొక దినమ్మునేటికీ
నరమును దిందునంచు నది ♦ నాశమునొందెను లోభియిట్లుగొక61

(కలియుగలక్షణము-జైమినిభారతిములోనిది)

సీ. ఆమ్నాయపథవిహీనాచారములచేత ప్రబలునన్యోన్యవైరములచేత
సన్యాయవతఃను లైన రాజులచేత సమకొన్న దుర్వ్యసనములచేత
ధర్మవర్తునిరాదర కృత్యములచేత బ్రధించు వేశ్యాభింతులచేత
బరధనపరిధార హరిణబుద్ధులచేత నలమిన ఘోరమోహములచేత

గీ. జాలికాదులచేత దూ ♦ పక్షులచేత

బ్రౌల్లుదులచేత వంశనా ♦ పక్షులచేత

డాంబికులచేత బచ్చి బం ♦ డగులచేత

గల్లరులచేత దర్పించు ♦ గలియుగంబు.

62

(దశావతార చరితములోనిది.)

సీ. క్షితిని ధర్మబుద్ధులచిన లేదు వానలు

వానలులేమి క్షామబుబలియు

క్షామంబుబలిసిన గడచనునన్నంబు

భుజియింపదొరకమి బ్రజలునొలి

యడవులబడి యాకుసలముమెక్కు మనెవ్వ

జేసపూర్వంబుగా నున్నకాయ

పండుదిన్నను వాని బట్టుకయుదరంబు

చించి లోపలిది భక్షించికొనుచు

గీ. హృస్వదేహులు సీనాంగు ♦ లల్పధనులు

క్రూరులశనైకతెచ్చరు ♦ ల్కుటిలమతులు

చోరులన్యోన్య భక్షులా ♦ గారదూరు

లగుదురటమీద కలియుగాం ♦ త్యంబునందు.

63

(హరిధమ్మలే యుత్తములనుట భాగవతము).

తిలపగ్నాహ్మణులు యుత్తములు వారికంటెను

వేదవేత్తలు వేదవిదులకంటె

విలసితి వేదార్థవిదులువారికంటె

సమధిక శాస్త్ర సంతయముమాన్పు

మీమాంసకులు మఱి మీమాంసకులకంటె

నిజగర్భజ్ఞాన నిపుణులరయ

వారికంటెను సగి వర్జిత చిత్తులు

దగవారికంటె సద్గ్రంథులు.

గీ. ధార్మికులకంటె నాత్తిమో ♦ త్తిములు వినుము

మత్సరార్జిత సకల ధ ♦ ర్మస్వభావ

సుహృదుములుగల్గి యుతి ధ ♦ ర్మములు విడిచి

సమతపర్తిమ సప్రణ్య ♦ తముడుఘనుడు.

64

(భగవద్వాక్యము.-ఉ శా వతార చరితము లోనిది.)

సీ. బహుజన్మముల సాధు పరిచర్యచేసిన

బుణ్యపురాణార్థములు నెఱుంగు

బుణ్యపురాణార్థములు నెఱింగిన యంత

సత్కర్మమెప్పుడు సలుపుచుండు

సత్కర్మమెప్పుడు సలుపుచునుండిన

మత్పాదభక్తి యాత్మనుజనించు

మత్పాదభక్తి యాత్మను జనించినమాత్ర

గోనసాగి జ్ఞానంబు కుదురుపడును

గీ. జ్ఞానము నపూర్వకిర్ణ సం ♦ చయములెల్ల

దీటునప్పటికర్మము ♦ త్వేషహితుల

కగును బ్రాకృతభ్రమనుభూత ♦ మగుచుదెగిన

జనుడు గైవల్య సామ్రాజ్య ♦ సాఖ్యమొందు.

65

(జన్మపరిమితి-భర్తృహరిలోనిది.)

ఉ. ఆయువు నూరువత్సరము ♦ లందు సగంబు నశించు నిద్రచే

నాయరలో సగంబు గత ♦ మయ్యెడు బాల్యజగాప్తసక్తిచే

బాయక తిక్కినట్టి సగ ♦ బాలగతిండు బ్రయాసవృత్తిచే

నాయువు చంచలంబగుట ♦ బ్రాణులకెల్లు సుఖంబుచేకురుక. 66

(శ్రీకృష్ణ రుక్మిణీ సంవాదములోనిది.)

చ. అరయగ నూరువత్సరము ♦ లాయువలందురు మానవాళికి

హరువుగ బాల్యమందుననొ ♦ యశావసమందునె వార్ధకాననో

పురమున గాననంబుననె ♦ భూరుహమగ్నిజలంబులందునో

మరణమె నిశ్చయంబునుమి ♦ మానదుభాతిని బ్రాణికోటికి. 67

(సమీర కమార విజయములోనిది.)

చ. చనియెడువేళ భోజనమ ♦ సల్పెడువేళ శయించువేళ లే

చినయెడ కామినీరతి వ ♦ సించినవేళ స్మృతాంతు డీ జగ

